

комплексу СНД, але не став основою стратегії стійкого розвитку. Експортна орієнтація не лише законсервувала структурні біди металургії, але і сприяла різкій диференціації підприємств, розділивши колись єдиний комплекс на відносно невелику групу порівняно процвітаючих комбінатів і основну масу передільних заводів, позбавлених виходу на зовнішній ринок і що знаходяться в скрутному економічному становищі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Виханский О.С., Наумов А. И. Менеджмент: Учебник, 3-е изд. М.: Гардарики, 1998. – 527 с.
2. Замков О.О., Толстопятенко А.В., Черемных Ю.Н. Математические методы в экономике: Учебник. - М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, Издательство "ДИС", 1998. - 368 с.
3. Кофман А., Фор Р. Займёмся исследованием операций.—М.: Мир, 1966.
4. Лапушта М.Г., Шаршукова Л.Г. Риски в предпринимательской деятельности. — М.: ИНФРА-М, 1998.
5. Моделирование рисков ситуаций в экономике и бизнесе. Под ред. Б. А. Лагоши.—М.: Финансы и статистика, 1999.
6. Мясников А. В. Разработка управленческих решений: Учебное пособие ИМЭС.—М., 2002.

УДК 65.012.613

ВПРОВАДЖЕННЯ НЕФІНАНСОВОЇ ТА ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЇ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Горохова Т.В., аспірант кафедри економіки підприємств ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Горохова Т.В. Впровадження нефінансової та інтегрованої звітності у системі стратегії корпоративної соціальної відповідальності

Питання глобалізації, зміни клімату, надмірне споживання обмежених ресурсів призводять до серйозних трансформацій економічних моделей. Тому для організацій все більш важливим стає розуміння того, які фактори будуть впливати на їх ефективне функціонування і успіх у короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі у сукупності із раціональною взаємодією зі стейкхолдерами. Інструментарієм рішення даного питання є корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) - процес, при якому підприємство функціонує та розвивається не тільки для отримання прибутку, але й демонструє свої зобов'язання у відносинах із зацікавленими сторонами для загального блага та відповідно до бізнес-процесу й стратегії. Цей процес стає ефективним тільки лише через інтеграцію екологічних і соціальних факторів у звітність бізнесу та управління, що відображає фундаментальний зв'язок між стратегічним напрямком, фінансовими показниками і стійкістю впливу.

Інформаційна відкритість підприємств відображає як загальний стан ділового середовища, так і рівень розвитку систем корпоративного управління. Структурні зміни у вітчизняній економіці, зростаючі очікування різних стейкхолдерів, а також вихід підприємств на IPO сприяють зростанню якості процесів управління, підвищенню прозорості діяльності підприємств, розвитку процедур та інструментів, які забезпечують ці процеси. У числі таких інструментів, що отримують все більше застосування в корпоративній практиці, займає нефінансова звітність.

Нефінансова звітність дозволяє зацікавленим сторонам давати більш обґрунтовані оцінки з приводу здатності підприємства створювати і підтримувати свою вартість та загальні цінності. Даний процес не є одноразовим актом підготовки. Крім того, дана практика дає менеджменту можливість виявляти та оцінювати зміни як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі та вчасно реагувати на них.

Однак, дослідження практики українських підприємств з даного питання дозволило встановити, що для розкриття потенціалу та поширення впровадження нефінансової звітності потребується теоретична база, яка зорієнтована на національні особливості бізнес-процесів з урахуванням міжнародних стандартів та рекомендацій.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, стратегічне управління, стійкий розвиток, нефінансова звітність, стейкхолдери.

Горохова Т.В. Внедрение нефинансовой и интегрированной отчетности в системе стратегии корпоративной социальной ответственности

Вопросы глобализации, изменения климата, чрезмерное потребление ограниченных ресурсов приводят к серьезной трансформации экономической модели. Поэтому для организаций все более важным становится понимание того, какие факторы будут влиять на их эффективное функционирование и успех в краткосрочной, среднесрочной и долгосрочной перспективе в совокупности с рациональным взаимодействием со стейкхолдерами. Инструментарием решение данного вопроса является корпоративная социальная ответственность (КСО), то есть процесс, при котором предприятие функционирует и развивается не только для получения прибыли, но и демонстрирует свои обязательства в отношении с заинтересованными сторонами для общего блага и в соответствии с бизнес-процессом и стратегией. Данный процесс становится эффективным только при условии интеграции экологических и социальных факторов в отчетность бизнеса и управления, что отражает фундаментальную связь между стратегическим направлением, финансовыми показателями и устойчивостью воздействия.

Информационная открытость предприятий отражает как общее состояние деловой среды, так и уровень развития систем корпоративного управления. Структурные изменения в отечественной экономике, растущие ожидания различных стейкхолдеров, а также выход предприятий на IPO способствуют росту качества процессов управления, повышению прозрачности деятельности предприятий, развитию процедур и инструментов, которые обеспечивают эти процессы. В числе таких инструментов, которые получают все большее применение в корпоративной практике, выступает нефинансовая отчетность.

Нефинансовая отчетность позволяет заинтересованным сторонам давать более обоснованные оценки по поводу способности предприятия создавать и поддерживать свою стоимость, а также общие ценности. Данный процесс является не одноразовым актом подготовки. Кроме того данная практика позволяет менеджменту выявлять и оценивать изменения как во внутренней, так и во внешней среде и своевременно реагировать на них.

Однако, исследование практики украинских предприятий по данному вопросу позволили установить, что для раскрытия потенциала и распространения внедрения нефинансовой отчетности, требуется теоретическая база, ориентированная на национальные особенности бизнес-процессов с учетом международных стандартов и рекомендаций.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность, стратегическое управление, устойчивое развитие, нефинансовая отчетность, стейкхолдери.

Gorokhova T. The introduction of non-financial and integrated reporting in the corporate social responsibility strategy

Issues of globalization, climate change, over-consumption of scarce resources lead to serious transformation of economic models. So for organizations is becoming increasingly important to understand which factors will influence their effective functioning and success in the short, medium and long term, given with the rational interaction with stakeholders. Corporate social responsibility (CSR) is the instrument to solution this

problem. This is the process in which the company operates and develops not only for profit, but also demonstrates its commitment to the relationship with the stakeholders for the common good and in line with the business process and strategy. This process would effective if the environmental and social factors will be integrated in the business' reporting and management. This reporting reflects the fundamental link between strategic direction, financial performance and business' sustainability. Information transparency enterprise reflects both the overall business environment, and the level of corporate governance. Structural changes in the domestic economy, the rising expectations of the various stakeholders, as well as access to IPO companies are contribute to the growth of quality management processes, to increase transparency of enterprises, to development of procedures and tools that provide these processes. Among these instruments, which are increasingly used in corporate practice, acts non-financial reporting.

Sustainability's reporting is beyond the financial factors and allows interested parties to make a more informed assessment about the company's ability to create and maintain their value, as well as common values. This process is not one-off act of preparation. In addition, this practice allows management to identify and evaluate changes in both the inner and the external environment and to respond to them.

After the study of the practice of Ukrainian companies on this issue we have determined that for the disclosure of the potential, and for the introduction and spread of non-financial reporting required theoretical frameworks. These theoretical frameworks should be focused on the national characteristics of the business processes according to international standards and recommendations.

Keywords: corporate social responsibility, strategic management, sustainable development, non-financial reporting, stakeholders.

На сьогоднішній день стійкість функціонування підприємств знаходиться у динамічній фазі і рухається у бік більш цілісного уявлення цієї концепції. Це означає, що підприємства шукають "спільні цінності", аспекти стійкої діяльності, які генеруються за допомогою різних моделей бізнесу. Також більш гострим стає питання державного регулювання екологічних, соціальних та управлінських аспектів.

Перехід до комплексного підходу визначення стійкості характеризується інтегрованою моделлю звітності. Причини, які спонукають різні організації включатися в процес добровільної публічної звітності, можуть бути різними. При цьому важливо відзначити, що у середовищі українських підприємств формуються тенденції, характерні для світового ділового співтовариства, яке поступово приходить до розуміння того, що нефінансовий звіт, включаючи весь процес його підготовки та поширення, – це важливий елемент системи управління, підвищення інформаційної відкритості, інструмент діалогу із зацікавленими сторонами.

Проблематику та деякі аспекти інтегрованості екологічних, соціальних питань у звітність підприємств розглядали такі зарубіжні автори, як Роберт Дж. Екклз, Пітер Сенге, Даніел Андріссен, Роберт Х. Герц. Національні особливості розвитку відповідальності підприємств розглянуті у роботах В.Ворожей, І.Журовської, І.Ісаєва, Л. Коновалової, М. Корсакової, С. Літовченко та В.Якіме.

Однак, відсутність стандартизації та єдиного підходу до формування нефінансової звітності згідно національних особливостей та галузевих відмінностей, недостатність розробленості теоретичних та практичних рекомендацій у даній сфері обумовлюють актуальність обраної теми дослідження.

Остання світова тенденція характеризується появою нефінансової звітності у відповідь на трансформації трактувань економічних процесів, сутності функціонування підприємств та суспільства у цілому.

Згідно з даними різних рейтингів та досліджень, за останні роки можна навести приклади зростання кількості нефінансових звітів у світі. У 2007 році близько 50 % підприємств, представлених у списку Fortune 250, випускали звіти у сфері сталого розвитку. У 2010 році кількість таких підприємств вже сягла більше 90%. Станом на кінець 2010 року 93 з 100 підприємств, що входять в рейтинг Standard & Poor's, регулярно випускають нефінансові звіти. За даними GRI, в 2010 р. кількість звітів, виконаних з використанням даного керівництва, зросла на 60 % порівняно з 2009 р. [1]

Таким чином, нефінансова звітність все більше сприймається як загальноприйнятий атрибут корпоративної поведінки підприємств, які: займають лідерські позиції в своїй галузі і в світі; знаходяться під пильною увагою фінансових аналітиків та інвесторів; сприйнятливі до інноваційних управлінських підходів і нових правил гри на міжнародних ринках.

Слід зазначити, що кількість організацій в Україні, що публікують нефінансову звітність, у порівнянні з підприємствами США та Європи невелика, але з кожним роком їх стає дедалі більше (рис.1).

За результатами досліджень, проведених Центром розвитку КСВ та Всеукраїнським рейтинговим журналом «Гвардія» у 2013 році, найбільший рівень відкритості спостерігається у компанії «ДТЕК» з загальним балом 89,25. Друге місце - у ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг» з результатом 87,56 бала. На третю позицію вийшов «Платіnum Банк», далі «Оболонь», «Систем Кепітал Менеджмент», «Київстар», «Інтерпайп», «Ернст енд Янг Україна» та інші.[2]

Зазначимо, що усі компанії першого десятку мають нефінансові звіти, деталізований опис впровадження соціальних та екологічних проєктів та зручну навігацію сайтів.

Однак, нефінансова звітність в Україні значно відстає за рівнем поширення від інших країн і, отже, має значний потенціал для розвитку. В Україні лише 15 % компаній зі 100 найбільших за обсягом чистого прибутку у 2012 році опублікували нефінансові звіти. Для порівняння - з 300 найбільших компаній у розвинених країнах такі звіти готують 85% компаній. [1]

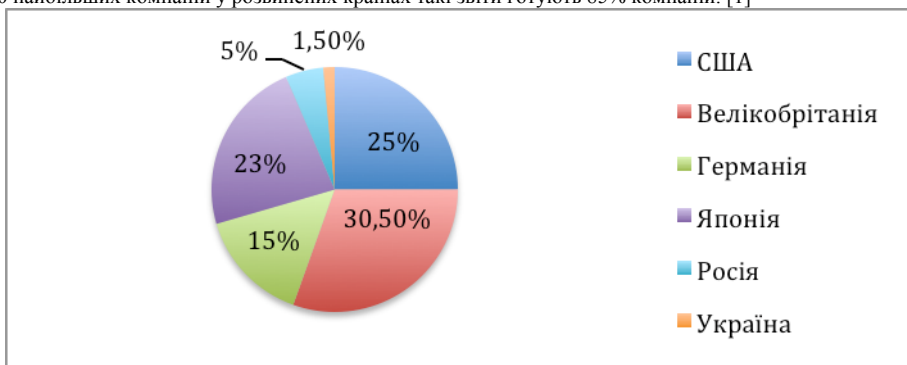

Рис. 1. Україна у порівнянні зі странами-лідерами КСВ у 2012 році [2, 3]

Нефінансові звіти - це звіти підприємств, що містять не тільки інформацію про результати економічної діяльності, але також соціальні та екологічні показники. Це інструмент інформування зацікавлених сторін (стейкхолдерів, а саме: акціонерів, співробітників, партнерів, клієнтів, інвесторів і суспільства в цілому) про те, як і якими темпами підприємство реалізує закладені в стратегічних планах розвитку цілі з економічної, соціальної та екологічної стійкості.[4]

Останні дослідження показують, що найбільша кількість компаній готують нефінансові звіти для своїх інвесторів і співробітників.

Узагальнюючи вищезазначене, відмітимо, що з нашої точки зору, нефінансовий звіт – це звіт, що розкриває концепцію сталого розвитку, несе інформацію про ESG-показники, тобто розміри корпоративної діяльності, які не можуть бути визнані в стандартному фінансовому аналізі, хоча зазвичай ці показники мають фінансові наслідки, залежно від якості управління ними (екологічні, соціальні, управлінські показники) з урахуванням мети і цілей функціонування підприємства та сторін впливу у цілому.

Зазначимо, що у відмінності від бухгалтерського звіту, для ведення нефінансового немає чітко регламентованого єдиного стандарту. Існують міжнародні рекомендації, що були розроблені та затверджені групами експертів у цій галузі. Прикладами найбільш поширених стандартів є вільний формат, Комунікація про прогрес (КПП) щодо виконання принципів Глобального договору ООН, GRI звіт, звіт за стандартом AA 1000, стандарт ISO: 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» тощо.

Однак, на наш погляд, необхідно розробити галузеві стандарти, що відображали би ключові показники конкретних секторів промисловості, які повинні бути ретельно розглянуті для уніфікації, ідентифікації і пріоритизації даних звітів. Навіть у рамках стандартів, все частіше визнається, що ключова інформація розрізняється для галузей промисловості і що розкриття несуттєвої інформації - принаймні для інвесторів / аналітиків - не має доданої вартості.

Таким чином, на нашу думку, для більш ефективного надання соціальної звітності слід дотримуватися певних рекомендацій при публікації звітів. Рекомендації з приводу публікації звітності стійкого розвитку підприємства призначені для підтримки підприємств у розробці більш всебічної та комплексної корпоративної звітності (рис.2).

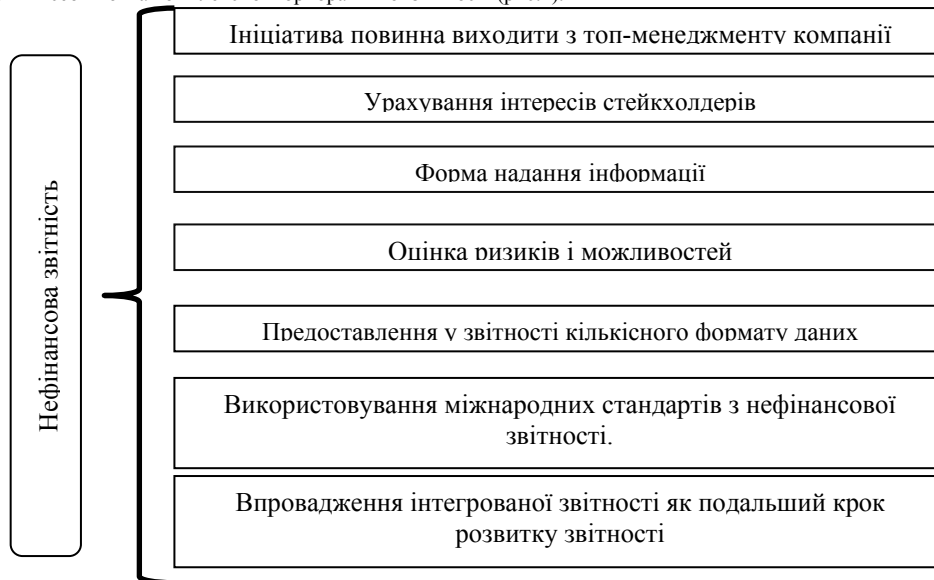

Рис.2. Складові нефінансової звітності

1. Ініціатива повинна виходити з топ-менеджменту компанії. Чітке розуміння мети підприємства та відпрацьована політика менеджменту з роз'ясненням її робітникам підприємства та повне слідування розробленій стратегії дійсно сприяє стійкості підприємства. Це означає, що вище керівництво повинно переконатися, що стратегія організації зрозуміла, а цілі, які поставлені, були узгоджені.

У звітності необхідно визначити ключові аспекти управління і ключові показники ефективності, які відображають економічні, екологічні, соціальні та управлінські впливи компанії, тобто показники ESG.

Ключові показники ефективності повинні допомагати стейкхолдерам визначити і виміряти прогрес у досягненні бізнес-цілей підприємства. Сутність цих показників полягає у тому, щоб перевести складні заходи в простий індикатор, який дозволяє зацікавленим сторонам оцінити поточну ситуацію та в порівнянні з минулими періодами оцінки. Показники повинні мати відношення до управління, пов'язані з корпоративною стратегією та ілюструвати вплив на фінансові результати компанії. Показники також повинні бути підкріплені чітким описом.

Необхідно також відобразити та пояснити зв'язок між нефінансовими даними і фінансовими показниками.

2. Урахування інтересів стейкхолдерів. Корпоративна соціально відповідальна звітність має напрямок задовольнити інформативні потреби багатьох зацікавлених сторін з різними вимогами та очікуваннями в плані тематики, а також формату і деталізації даних ESG. Тому розробка звітів повинна виходити із діалогу зі стейкхолдерами з урахуванням їх потреб та інтересів (рис.3).

Формат і деталізація даних. У нефінансовій звітності формат даних повинен бути таким же, як і формат подання фінансових даних: структурованість матеріалу, якщо це можливо, кількісно-грошова форма, в ідеалі оформлення у табличній формі, а не текстом.

Розкриття інформації повинно бути не тільки доступно на вимогу. Інтеграція даних у загальнодоступну інформацію тільки додає інформативності та переваги для зацікавлених сторін. Таким чином, доступність інформації повинна бути невід'ємною частиною загальної корпоративної стратегії, що відкрита за допомогою встановлених корпоративних каналів зв'язку.

Прикладом може стати досвід багатьох європейських корпорацій, які для розробки більш повної та актуальної нефінансової звітності проводять on-line опитування серед стейкхолдерів. Таким чином визначаються ключові показники для подальшого формування звіту.

3. Форма надання інформації. Данні у бухгалтерській звітності визначаються як фактори, які можуть вплинути на оцінку функціонування підприємства і оформляються стандартизовано. У фінансовій звітності інформація вважається суттєвою, якщо її відсутність або перекознення може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. У звітності зі сталого розвитку ця сфера повинна поширюватися на екологічні, соціальні, політичні, юридичні та комерційні показники. Об'єм, вид та деталізація даних може змінюватися у залежності від унікальних характеристик підприємства (наприклад, бізнес-моделі або операційного середовища), галузевої тенденції, а також рівня стійкості підприємства тощо.

Також до розкриття інформації необхідно застосовувати комплексний підхід. Для того, щоб підкреслити взаємозалежність фінансової та нефінансової інформації, набір ключових показників ефективності повинен бути представлений в одному документі. Важливо продемонструвати зв'язок між корпоративною стратегією компанії, її моделлю управління та її соціальними, екологічними та фінансовими показниками. Іншими словами, стійкість інформації повинна бути невід'ємним елементом звітності компанії.

4. Оцінка ризиків і можливостей. На сучасному етапі розвитку економічних систем аналіз підприємств інвестиційним співтовариством спирається не тільки на ключові фінансові данні, але й на якість ESG-показників. Підприємства повинні надавати достовірну інформацію про компоненти створення вартості (фінансові та нефінансові), критичні взаємозалежності між ними і про те, як ці фактори враховуються при прийнятті стратегічних рішень. Прийняття на себе відповідальності серйозно вимагає розуміння ризиків і можливостей, пов'язаних з екологічними, соціальними та питаннями менеджменту.

3.

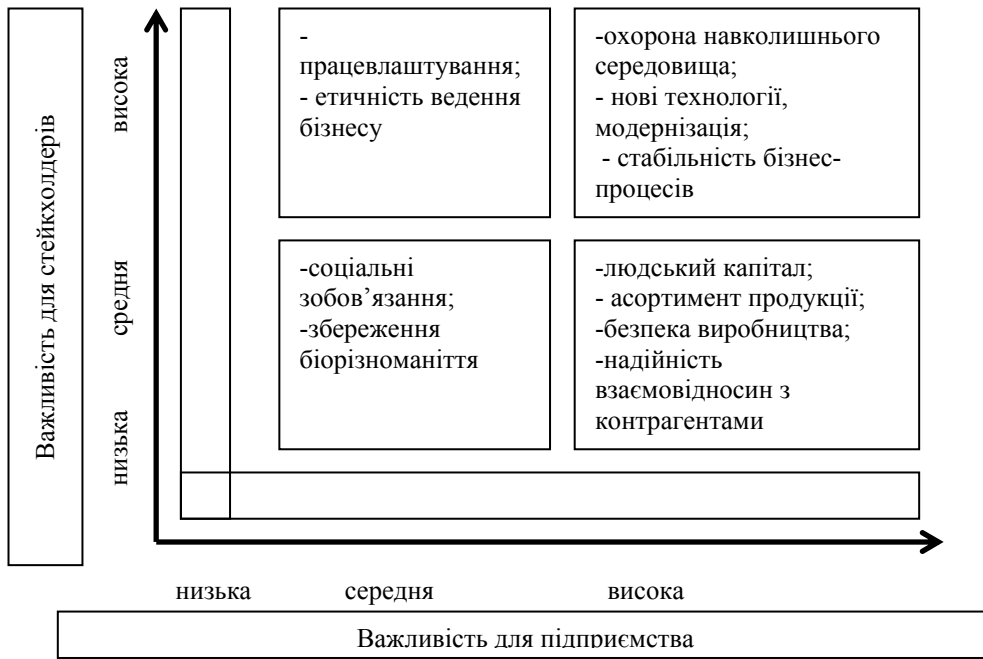

Рис. 3. Матриця ESG-показників з урахуванням інтересів стейкхолдерів та підприємства

Відповідальна ділова практика може збільшити продуктивність і зменшити вартість зовнішнього фінансування. І навпаки, негативна призведе не тільки до більш високих витрат на зовнішнє фінансування, а й до ушкодження репутації, зміни у вищому керівництві та підвищення регулюючої діяльності з боку правління.

Підприємство є відповідальним, коли воно готово для вимірювання та контролю його впливу на суспільство і навколишнє середовище.

У звіті необхідно виділити заходи щодо зниження ризиків і використання можливостей. Відповідальна ділова практика не тільки сприяє зниженню ризиків, але й позитивно впливає на ефективність функціонування. Дії, вжиті для поліпшення показників підприємства, мають вирішальне значення при оцінці потенціалу зростання прибутку підприємства у довгостроковій перспективі. Отже, чим краще якість інформації, тим повніше може бути оцінене підприємство ринком, який, у свою чергу, передбачає більш сприятливі умови функціонування і нівелювання впливу ризиків.

5. Представлення у звітності кількісного формату даних. Структура матеріалу звіту повинна бути чіткою та всеосяжною, наприклад, шляхом надання інформації у формі резюме з ключовими повідомленнями, перерахованими у табличній формі або маркованими пунктами.

Ця вимога, у першу чергу, пояснюється потребою аналізу показників з попередніми періодами цього ж підприємства, або з аналогічними даними інших організацій. Інвестори/аналітики, оцінюючи підприємства з акцентом на стійкості, потребують представлення інформації у вигляді діаграм або таблиць із зазначенням ESG-показників діяльності компанії. Ці дані необхідно супроводжувати пояснювальним описом: чому певні ключові показники ефективності збільшені або зменшені; який це має вплив на діяльність підприємства і на показники у майбутньому.

Показники, які розглядаються як найбільш суттєві щодо оцінки корпоративної стійкості є такими, що відображають фінансові наслідки, рівень бізнес-можливостей та ризики і забезпечують прозорість методології розрахунку.

Забезпечення фінансової інформації про ESG-ефективність. Деякі програми та ініціативи являють собою довгострокові інвестиції з боку підприємства, і може бути важко оцінювати їх поточну результативність у грошовому вираженні. Тим не менш, завжди є економічне обґрунтування з моменту початку впровадження заходів, того, як це впливає на інші показники, а також моніторинг впливу у подальшому на діяльність стейкхолдерів, що використовують продукцію підприємства після впровадження зазначених заходів.

Також, у своїй щорічній звітності підприємства повинні визначити вимірювальні цілі з використанням абсолютних даних, а також їх співвідношень. Загалом, цілі стійкості повинні показувати чіткий зв'язок потреб зацікавлених сторін з оптимізацією діяльності та водночас відповідати довгостроковій стратегії підприємства.

Звітність повинна відображати як позитивні, так і негативні аспекти стійкості діяльності організації з тим, щоб повною мірою оцінити його загальну ефективність.

У звіті необхідно викладати перспективи, зазначити проблемні зони та вказувати можливості.

Інвестори зацікавлені не тільки у результатах минулої діяльності, а й у майбутній перспективі, особливо щодо очікуваних тенденцій у галузі і корпоративної стратегії для формалізації майбутніх завдань. Тобто перспективний вимір стійкості відіграє вирішальну роль у звітності. Стейкхолдери очікують, що підприємства розкривають інформацію про те, як вони планують впроваджувати КСВ-заходи і створювати середньо-і довгострокові перспективи з точки зору їх корпоративної стратегії. У рамках цих факторів підприємствам слід оцінити вплив своєї галузі та ринкових тенденцій на майбутнє своїх показників стійкості.

Підприємства повинні також розкривати ризики з якими вони стикаються у виконанні своїх цілей сталого розвитку. Це повинно включати визначення ризиків, методи управління ними та шляхи зниження їх впливу на діяльність підприємства.

6. Використовування міжнародних стандартів з нефінансової звітності. Існують різні стандарти, що регулюють звітності зі сталого розвитку, і підприємство вирішує, який (які) з них краще відповідає його потребам. Як наслідок, наявність у даний час багатьох форм звітності, з одного боку забезпечує більшу гнучкість для підприємства, а з іншої - відсутність єдиної форми оцінки негативно впливає на співставлення ключових показників при аналізі даних підприємств між собою.

На нашу думку, міжнародні стандарти слід розглядати в якості загального керівництва. Як зазначалося вище, треба розробити галузеві стандарти з відображенням ключових показників конкретних секторів промисловості.

7. Інтегрована звітність як подальший крок розвитку звітності. Інтегрована звітність (IR) - це процес, що призводить до уявлення підприємством інформації про створення цінності протягом певного часу. Інтегрований звіт - це коротке інформаційне повідомлення про те, як стратегія організації, управління, результати діяльності та перспективи в контексті його зовнішнього оточення сприяють створенню

вартості в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі.

У першу чергу інтегрований звіт розрахований на інвесторів фінансового капіталу, щоб допомогти їм в оцінках розподілу фінансового капіталу. Але, також буде цікавий і багатьом іншим категоріям, в тому числі працівникам підприємств, клієнтам, бізнес-партнерам, законодавцям, регуляторам і т.д.

Після визначення відповідних показників, а також контекстної інформації, виникає наступне питання - форма презентації інтегрованої звітності. Інвестори та аналітики, які зосереджені на фінансових показниках, потребують, щоб вони були представлені в стислому форматі, у формі таблиці. В ідеалі, фінансові та ESG-показники повинні бути представлені одночасно з підкресленням взаємозалежностей.

Форма інтегрованої звітності демонструє зв'язок між стратегією організації, управлінням і фінансовими показниками, з коректуванням та урахуванням соціальних, екологічних та економічних умов, в яких вона працює. Зміцнивши ці зв'язки, інтегрована звітність сприятиме прийняттю більш стійких рішень і дозволить інвесторам та іншим зацікавленим сторонам, зрозуміти, як організація функціонує.

Таким чином, у сучасній економічній ситуації впровадження нефінансової звітності, а у подальшому - розвиток інтегрованої звітності з відображенням ESG - показників, їх розрахунком, аналізом та розкриттям, є невід'ємною частиною сучасних інвестиційних рішень. Дана звітність допомагає оцінити більш повну картину підприємства: з одного боку, його поточний профіль ризику; з іншого боку - можливості для бізнесу та їх переходу на унікальні пропозиції продажу, що підвищує рівень обізнаності про корпоративні сили та конкурентоспроможність. Це дозволяє стейкхолдерам отримати більш точну і надійну оцінку підприємства, оцінку його ризиків і прибутковості. Крім того, перевагами нефінансової звітності є: зниження витрат; краще управління ресурсами; більш глибоке розуміння співробітниками бізнес-моделі і стратегії підприємства; позитивний відгук інвесторів; можливість підвищити фінансову цінність звітності за рахунок опису ключових інвестиційних факторів і ризиків; поліпшення подачі інформації з питань сталого розвитку; основа для управлінських рішень.

Звіт забезпечує зміцнення відносин з інвесторами та іншими зацікавленими сторонами через підвищення впевненості і довіри до підприємства; операційний контроль і управління фінансовими ризиками; підвищення прозорості та достовірності інформації тощо.

У подальших дослідженнях доцільно розробити рекомендації щодо формування галузевих стандартів нефінансової звітності для промислових підприємств, визначити підходи до формування ключових показників нефінансової звітності для підприємств промислового сектору з метою поліпшення ефективності розкриття та надання інформації.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Головний аналітичний медіа-портал про корпоративної соціальної відповідальності [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.csr-review.net/>
2. Новини з КСВ в Україні. Інформаційний ресурс [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://ua.csrkraine.org.ua/>
3. Російський союз промисленників і підприємців [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.rspp.ru/>
4. Воробей В. Нефінансова звітність: інструмент соціально відповідального бізнесу/В.Воробей, І.Журовська. — К., 2010. — 84с. — [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.svb.org.ua/>
5. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності/ кол. авт.: О.Лазоренко, Р. Колишко та ін. — К.: Вид-во "Енергія", 2008. — 96 с.

УДК 330.4; 338.48.02

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО (ЗЕЛЕНОГО) ТУРИЗМУ НА МІКРОРІВНІ

Дарчук В.Г., аспірант кафедри туризму Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (Україна)

Дарчук В.Г. Моделирование проблем стратегического развития сельского (зеленого) туризма на микроуровне

Обгрунтування рішень, пов'язаних з розробкою імітаційної моделі зовнішніх та внутрішніх загроз стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні (економічної стабільності зеленої садиби), в якій обгрунтовано схему взаємодії внутрішніх та зовнішніх загроз стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні (економічної стабільності зеленої садиби) та запропоновано систему індикаторів внутрішніх та зовнішніх загроз розвитку зеленої садиби.

Ключові слова: модель, імітаційна модель, сільський (зелений) туризм, внутрішні загрози, зовнішні загрози.

Дарчук В.Г. Моделирование проблем стратегического развития сельского (зеленого) туризма на микроуровне

Аргументирование решений, связанных с разработкой имитационной модели внешних и внутренних угроз стратегического развития сельского (зеленого) туризма на микроуровне (экономической стабильности зеленой усадьбы), в которой аргументировано схему взаимодействия внутренних и внешних угроз стратегического развития сельского (зеленого) туризма на микроуровне (экономической стабильности зеленой усадьбы) и предложена система индикаторов внутренних и внешних угроз развития зеленой усадьбы.

Ключевые слова: модель, имитационная модель, сельский (зеленый) туризм, внутренние угрозы, внешние угрозы.

Darchuk V. Design of problems of strategic development of rural (green) tourism on microlevel

Argumentation of the decisions related to development of simulation model of external and internal threats of strategic development of rural (green) tourism on a micro level (economic stability of green farmstead), in which the chart of cooperation of internal and external threats of strategic development of rural (green) tourism is argued on a micro level (economic stability of green farmstead) and the system of indicators of internal and external threats of development of green farmstead is offered.

Key words: model, simulation model, rural (green) tourism, internal threats external threats.

Постановка проблеми. За часів змін і невизначеності в сільській місцевості, коли багато сіл і сільських господарств знаходяться в занепаді, то їм необхідно адаптуватися, щоб залишитися не тільки на карті, але і у бізнесі, а сільський (зелений) туризм представляє можливість стабільності і підтримки бізнесу і послуг, а також збереження села. Тому, проблемою, що потребує своєчасного рішення, є потреба в науково-методичному підході до оцінки проблем стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методи побудови імітаційних моделей аналізу проектного ризику досліджувались в роботах таких учених, як: В. Анфілатов, Н. Богониколос, В. Вітлінський, Т. Воркут, Л. Гур'янова, А. Колозов, О. Кононов, О. Кучеренко, В. Сидоренко, Дж. Форрестер, та ін. [1-9]. Однак питання, пов'язані з моделюванням оцінки зовнішніх та внутрішніх загроз стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні, ще не розглядалися.

Мета дослідження. Мета даної статті полягає в розробці імітаційної моделі зовнішніх та внутрішніх загроз стратегічного розвитку сільського (зеленого) туризму на мікрорівні.